

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Dredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisni se ne vračajo. — Račun pri post. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

V Ljubljani, v četrtek, dne 3. avgusta 1933.

Štev. 87.

Nove možnosti zaslužka

V skoraj vseh državah padajo državni dohodki in državni proračuni so večinoma le še pobožna želja cilja, ki naj bi se dosegel, ki pa ostaja vedno nedosegljiv. Čim bolj pa padajo državni dohodki, tem bolj se kopičijo naloge države in zlasti v sedanji težki gospodarski krizi. Vsled padajočih dohodkov prihajajo zato države v vedno večje stiske, ker ostaja vedno več nalog neizpolnjenih. Sicer si skušajo države pomagati na ta način, da zvišujejo svoje dohodke z zvišanjem davkov in taks, a v praksi so se vsi ti poskusi izkazali kot brezuspešni. Ne samo, da višji davki niso dali višjih dohodkov, temveč celo z zvišaniami davki ni bilo mogoče doseči proračunanih zneskov.

To je jasn dokaz, da je davčna moč prebivalstva padla in da prebivalstvo ne zmore več večjih davčnih bremen. Iz tega pa tudi sledi, da povečanje davkov ni več nobeno učinkovito sredstvo, temveč si je treba pomagati na drug način. Ker je donos davkov odvisen od davčne moči prebivalstva, ne preostaja nič drugega, ko da se mora davčna moč prebivalstva zvišati. Z drugimi besedami se pravi to, ljudem treba najti nove možnosti zaslužka, gospodarstvu treba odpreti nove vire dohodkov. To je edina uspešna pot, ki vodi k večjim državnim dohodkom.

Ne rečemo, da bi bila ta pot lahka, vendar pa tudi ni neizvedljiva. Samo če malo pogledamo naokoli, moramo takoj konstatirati, koliko naravnega bogastva je ostalo pri nas še neizrabljenega. Z vsemi sredstvi bi bilo zato treba pospeševati produktivnost v gospodarstvu, ker samo z ustvarjanjem novih dobrin se ustvarja možnost za nov zaslužek. Naravnost privilegij bi bili potrebni za pospeševanje produktivnosti, ker bi se s temi privilegiji dvignila privatna iniciativa in ljudem bi se odprli novi viri zaslužka. Mesto teh privilegijev za pospeševanje produktivnosti, pa imamo pri nas privilegije za trošenje, kar so dejansko vsi privilegiji konzumom.

Seveda pa ne smejo biti ti privilegiji takšni, da imajo korist od njih samo nekateri, večina prebivalstva pa le škodo. Vsi privilegiji, ki jih imajo karteli in obliki zaščitnih carin, so navadno le izguba za gospodarstvo, ker manjšajo samo davčno in kupno moč prebivalstva. Če bi bili tu še vsi oni sto milijoni, ki so odšli kot dišvidenda naših sladkornih tovarn v tujino, bi imeli že samo s temi zneski denarja dovolj tudi za večja investicijska dela.

Kupna moč prebivalstva je ona sila, od katere so odvisni državni dohodki. Če pa kupna moč prebivalstva, potem padejo neizogibno tudi državni dohodki in tega ni mogoče preprečiti z nobeno odredbo. Zato treba kupno moč prebivalstva povečati, zato treba pospeševati vse, kar povečuje gospodarsko moč dežele, zato treba gledati z vsemi sredstvi na to, da obstoječa podjetja ostanejo in da se jim pridružijo še nova. Vsa davčna in tarifna politika države bi morala biti usmerjena zlasti v to, da služi in podpira gospodarstvo. S tem pa bi služila tudi najboljše državi sami, kajti čim bolj bi se dvignilo gospodarstvo vsled državne podpore, tem večji bi tudi bili davčni dohodki države. Tudi za državo velja, kar velja za vsako podjetje, da mora nekaj investirati, če hoče povečati svoje dohodke. Tudi najbolj produktivne podjetje ne more vedno le dati, če ne dobiva tudi potrebne hrane, da bi moglo živeti. Treba je zato gospodarstvo krmiliti, mu dovajati novih sil in samo potem bo tudi moglo povečati svoje dohose.

Kakor je vse to enostavno in jasno, tako pa se na to pri nas rado pozablja. Le pogosto se gleda na naša gospodarska podjetja z navnimi očmi, ko da ta podjetja sploh ne bi mogla nikdar prenehati dajati. Zato se mnogo premalo upoštevajo po-

trebe teh podjetij in zato se ne ozira na težave, ki jih preživljajo ta podjetja. Posledica vsega tega je, da slabe ta podjetja, ker ne dobe one podpore, ki jo tako nujno potrebujejo.

Nove vire dohodkov, nove možnosti zaslužka je treba najti ljudem in v tem je

Vedno več nabavljalnih zadug Ali naj še trgovci spremene svoje trgovine v zaduge?

Ni skoraj številke »Službenega lista«, v kateri ne bi bil objavljen nov vpis nabavljalne zaduge v zadrugi register. Ne bo dolgo, pa že ne bo stanu, ki ne bi imel svoje zadrugne trgovine. Tako imajo že delavci svoje konzume in če ne ustanove delavci konzuma sami, jim ga ustanovi podjetje. Svoje zadrugne trgovine imajo uradniki in zopet svoje železničarji. Številne konzume imajo tudi že kmetje in še vedno se ustanovljajo novi. Sedaj so pričeli ustanovljati svoje nabavljalne zaduge še zasebni nameščenci. Kmetje, delavci, uradniki, državni in zasebni, vse hoče imeti svoje nabavljalne zaduge, da se mora človek že spraševati, kdo bo še kupoval v legalnih trgovinah!

Napačno pa bi bilo misliti, da nastajajo te nove nabavljalne zaduge vsled močno razvite zadrugne misli, ki vlada med prebivalstvom. To mnenje je čisto napačno, ker ne zaradi zadrugne misli, temveč zaradi privilegijev, s katerimi so tako bogato obdarjene nabavljalne zaduge, nastajajo nove zaduge. Samo ti privilegiji odločajo in zato tudi vidimo, da se množe nabavljalne zaduge, dočim se število produktivnih in kreditnih zadrug le neznatno večja. A samo produktivne in kreditne zaduge so v resnično korist gospodarstvu.

Čim več novih zadrug nastane, tem manjši pa je tudi trgovski promet, ki je polno obdačen. Vsaka nova nabavljalna zaduga pomeni zato zmanjšanje davčnega donosa, ker pač privilegiji oproščajo novo zadrugo od cele vrste davkov. Obenem pa pomeni vsaka nova nabavljalna zaduga tudi zmanjšanje prometa pri trgovcu, kar zopet znižuje dohodek davkarja. Dvojno škodo ima tako davkarja od teh nabavljalnih zadrug, a kljub temu ne stori finančna uprava nič, da bi se zaustavilo to vedno večje izkoriščanje zadrugnih privilegijev.

Do te mere se je že razpaslo to nabavljalno zadrugništvo, da se vedno česče pojavlja med trgovci vprašanje, zakaj ne bi tudi sami spremenili svoje trgovine v zaduge. Če uživa vse naokoli privilegije, če more vsakdos privilegiji onemogočiti trgovcu konkurenco, zakaj se

Kreditni Narodne banke za izvoz

Ožji odbor združenja izvoznikov je izročil guvernerju Narodne banke g. Bajlonju spomenico, v kateri zahteva, da naša emisijska banka bolj upošteva potrebe našega izvoza in da kreditira naš izvoz, ker so zasebne banke popolnoma prenehale z dajanjem kreditov, pomanjkanje denarja pa se občuti vedno otreje. Zato prosijo izvozniki Narodno banko, da določi vsoto, ki bi se mogla uporabiti za kredit izvoznikom, da bi mogli pravočasno nakupiti poljedelske proizvode. Ta kredit naj bi bil čisto »poslovni« in bi se vrnil najkasneje v šestih mesecih. Uporabil bi se izključno le v izvozne namene.

Razen tega eskontnega kredita pa bi morala Narodna banka omogočiti tudi lombardni kredit, bodisi na podlagi tovarnih dokumentov, bodisi na podlagi skladiščnih listov. Ker nima Narodna banka organizacije za te vrste kreditov, predlagajo izvozniki, da se izvede kreditiranje po kakšni državni ustanovi, kateri bi dala Narodna banka potrebna sredstva na razpolago. Po mnenju Združenja izvoznikov bi se mogel ta lombardni kredit dajati po Privilegiranim izvoznem društvu ali pa po Privilegirani agrarni banki.

edino zdravilo proti krizi. Nove vire dohodkov pa je mogoče najti le z upoštevanjem gospodarstva in njegovih potreb. Ne sme veljati gospodarstvo le za objekt izkoriščanja, temveč mora biti tudi predmet nege. Naj bi že ta stara resnica dobila pravo veljavo in našli smo pot iz krize!

ne bi tudi trgovec poslužil teh privilegijev. Stvar niti zdaleka ni tako težka, kakor bi na prvi hip izgledala. Načinov, kako bi se to moglo izvesti, je mnogo in brez posebnih težav bi bilo mogoče pretvoriti velik del trgovin v zaduge, ki bi popolnoma odgovarjale zakonu.

In menda res ni drugega sredstva proti temi nezasuženim privilegijem nabavljalnih zadrug in zadrugnih gostiln, kakor da se stvar pritira tako daleč, da postane že smešna. Krog uživalcev teh privilegijev je pač treba razširiti tako zelo, da bodo vsi brez izjeme uživali te privilegije in da bodo zato ti prenehali biti privilegiji. Izpolnjena bo s tem osnovna zahteva trgovcev in obrtnikov, da naj veljajo za vse iste pravice in iste dolžnosti.

Drugo vprašanje pa je, kako bo potem z državnimi dohodki, če bodo trgovine popolnoma prenehale in bodo ljudje vse kupovali le v zadrugnih prodajalnah in zadrugnih krčmah. Bilo bi nad vse dobro, da bi si to vprašanje včasih zastavila finančna uprava, ker smo prepričani, da bi potem bolj uvaževala pritožbe trgovcev. Kajti te pritožbe trgovcev ne izvirajo iz nobenega kverulantstva, tudi ne iz kakšne nevoščljivosti, temveč so nastale iz žalostnega dejstva, da s privilegiji obdarjene zadrugne prodajalne in krčme onemogočajo trgovcu konkurenco, vsled česar postaja položaj trgovca nevdružen. Naraščajoče število odjav trgovinskih obratov dokazuje to našo trditev z matematično točnostjo.

Tako zelo se je razpaslo neupravičeno izkoriščanje zadrugnih privilegijev, da se v trgovskih krogih že resno razmišlja, da bi pretvorili trgovci svoje trgovine v zadrugne prodajalne. Vprašamo, ali bi odločujoči krogi to tudi hoteli, ali bi hotela to finančna uprava? Ker je jasno, da te namere ne more biti, zato pa se naj že enkrat ukrene proti tem nezasuženim privilegijem, zato se naj ne dopušča več, da bi se z neutemeljenimi privilegiji ubijala legalna trgovina. Naj se že enkrat upoštevajo upravičene zahteve trgovstva, dokler ne bo prepoznano. Tudi izkoriščanje zadrugnih privilegijev mora imeti svoje meje.

čakovati, da bo Narodna banka vendarle financirala letošnji izvoz in sicer v izdatnejši meri ko druga leta. Kajti izvozni krediti, ki jih je dajala Narodna banka doslej, so bili tako nezadostni, da se skoraj o njih ne more govoriti.

Če pa bo Narodna banka financirala letošnji izvoz, potem moramo opozoriti tudi na potrebe Slovenije in zato moramo zahtevati, da se ti krediti enako razdele po vsej državi z ozirom na potrebe izvoznikom.

Pri tej priliki pa bi tudi naglasili željo, da Narodna banka ne bi financirala le sezonskega izvoza, temveč da je treba tudi za naš stalni izvoz preskrbeti cenene kredite. Na vsak način postaja pri sedanji stagnaciji na denarnem trgu vprašanje kreditiranja izvoza vedno bolj važno in zato je čas, da se prične tudi z dejanskim reševanjem tega vsak dan bolj nujnega vprašanja.

Vzhodne reparacije se ne bodo več plačevale

Pred kratkim je izdala naša vlada oficijalno obvestilo, da ne bo več izplačevala vzhodnih reparacij. Ta sklep naše vlade je le naravna posledica lozanskega sporazuma in bilo bi naravnost neoprostljivo, če bi naša vlada še naprej izplačevala vzhodne reparacije.

Ko je bil sklenjen lozanski sporazum, je bil proglašen za vse reparacije moratorij. Naša država je tedaj izjavila, da zaradi splošnih evropskih interesov pristopa k temu sporazumu, toda le pod pogojem, da se odlože za vso dobo trajanja lozanskega sporazuma tudi vse finančne obveznosti, ki izhajajo za našo državo po mirovni pogodbi in po Haaskem sporazumu, s katerim je bilo urejeno vprašanje vzhodnih reparacij. Te vzhodne reparacije se tičejo v prvi vrsti odškodnin, ki jih bi morali prejeti po razsodbah haškega sodišča madjarski državljani kot odškodnino za premoženja, ki so jim bila zaplenjena v nasledstvenih državah. Da bi se mogle te odškodnine plačevati, je bil ustanovljen reparacijski fond B, v katerega je bila naša država obvezana plačevati le neznaten del. Imela pa je zato naša država pravico, da tudi sama prejema iz tega fonda gotove vsote, zlasti z ozirom na naš dogovor o madjarskih vicinalnih železnicah.

Naša država je tudi redno izpolnjevala vse svoje obveznosti, n' pa donivala iz fonda B tega, kar ji je pripadalo. Nasprotno je odbor, ki je upravljal fond B, našo vlado oficijalno obvestil, da velja tudi za vzhodne reparacije moratorij in da zato ne more iz fonda B biti nobenih izplačil.

Zato je sedaj tudi naša vlada zavzela to stališče in izjavila, da ne bo, dokler traja moratorij, nič več prispevala za fond B.

KONGRES TRGOVAČKE OMLADINE V KRAGUJEVCU

V dneh 29. in 30. julija je bil v Kragujevcu kongres trgovačke omladine, ki šteje nad 14.000 članov. Kongres je bil dobro pripravljen in je tudi zelo dobro uspel. Posebno pozornost je posvetil kongres izpolnitvi strokovne naobrazbe trgovske mladine. Med drugim je zahteval obvezen pouk za vse, ki se hočejo posvetiti trgovini in pa zakonski predpis, da more postati trgovec samo tisti, ki je strokovno kvalificiran. Nadalje je zahteval kongres, da se ustanove za trgovske pomočnike posebne bolniške blagajne in da se te izločijo od okrožnega urada za zavarovanje delavcev. Vsi referati izidejo v posebni knjigi.

KMETIJSTVO SE NE IZPLAČA

Dopisnik »Obzora« iz Novega Sada je izračunal, da znašajo vsi produkcijski stroški na enem katastralnem jutru 1545 dinarjev, dočim dobi kmetovalec pri donosu 10 metrskih stotov za žito in slamo le 1300 dinarjev. Pri vsem delu ima torej kmetovalec dejanske izgube 245 dinarjev.

Po vseh teh obljubah in po opozorilu trgovskega ministrstva bi torej smeli pri-

Denarstvo

STANJE ITALIJANSKE BANKE

Po zadnjem izkazu z dne 30. VI. se je položaj Banke d'Italia znatno izboljšal. Menična posojila so se znižala za 600 milijonov lir na 4648 milijonov, lombardna pa za 432 na 858 milijonov. S sistematičnim nakupovanjem zlata je banka povečala svojo zlato podlago za 927 milijonov na 6.766 milijonov lir, dočim pa so nazadovale dobroimetja v tujini in devizna podlaga za 983 na 321 milijonov. Obtok bankovcev je nazadovale za 647 na 13.027 milijonov lir. Zlato kritje bankovcev se je povečalo od 43 na 52 odstotkov, celotno kritje bankovcev in obvez na pokaz pa od 47 na 49 odstotkov.

ZLATO SE VRAČA V BANKE

V prvi polovici tega leta je bilo opažati v vseh državah veliko težaviranje zlata, ki je znašalo po računih nemškega zavoda za konjunkturo okoli dve milijardi. V zadnjem času pa se opaža, da se zlato vrača v banke in to dokazujejo tudi zadnji izkazi emisijskih bank. Sedem največjih evropskih emisijskih bank je v zadnjem tednu izkazovalo 389.6 milijard dinarjev zlata zaloge, dočim je znašala ta v prejšnjem tednu samo 387.9 in v predprejšnjem tednu samo 386.4 milijard dinarjev.

*

Bačka kreditna banka, d. d., v Novem Sadu imala 14. t. m. izredno skupščino, ki bo sklepala o likvidaciji banke.

Holandst banka je znižala obrestno mero od 4 a 3 in pol odstotka.

Zakonito redukcijo plač v zasebnih podjetjih, zlasti v bankah je sklenila nemška vlada. Nova določila veljajo za vse denarne zavode in podjetja, ki dobivajo od vlade kakšno podporo. V splošnem je sklenjeno, da ne smejo plače dnevnih delavcev in upravnih svetnikov presežati plač ministrov.

Kanada je razpisala na londonskem trgu posojilo v višini 15 milijonov funtov, ki se bo obrestovalo po 4 odstotke in ki bo amortizirano najkasneje do 1. 1958.

Vlada U. S. A. bo izdala nove emisijske federalne bonove v višini 850 milijonov dolarjev, da z njimi financira program gospodarske obnove.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snail oblike, klobuke itd. Skrobeli

in svetilnika srajce, ovratnike in manjete. Pere, sušil, monga in lika domače perile

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Seleburova ul. 3. Telefon št. 22-72.

Iz združnega registra

Vpisala se je Čebelarica družina, r. z. z o. z. v Ljubljani. Smoter zadruge je med drugim pomagati svojim članom pri postavitvi čebelnjakov in panjev, skupno prevažati čebele na razne pašne in posredovati pri nakupu čebelarskih potrebščin in prodajati pridelke članov.

Vpisala se je Gospodarska zadruga privatnih nameščencev r. z. z o. z. Namen zadruge je med drugim, da bo sprejemala hranilne vloge, nabavljala svojim članom vse gospodarske potrebščine in ustanavljala tudi posebne poslovalnice. Nadalje se je vpisala Konzumno društvo Vič, ki ima precej iste namene kakor prvo omenjena zadruga.

V likvidacijo pa so prešle zadruge:

Produktivna zajednica v Guštanju, Mlekarska zadruga v Šmarci in Agrarna zajednica v Zgornji Polskavi.

Izbrisala se je Mariborska tiskarna, r. z. z o. z.

Problem železnic

Tudi železnice se morajo upravljati po načelih zasebnega gospodarstva

Ne še tako, ko v drugih državah, vendar se tudi že pri nas opaža, da železnice vedno težje konkurirajo z avtomobili, avtobusi in drugimi vozili. Zlasti ostro se pa kaže ta konkurenca v naprednejših državah, kjer je avtomobil že davno prenehal biti le luksuzno vozilo. V teh državah se zato vedno bolj bavijo z vprašanjem, kako treba reformirati železnice, da bodo mogle vzdržati konkurenco z modernimi vozili. Pri tem treba še poudariti, da bo položaj železnic vedno težji, ker postajajo moderna vozila vedno cenejša, dočim je železniška uprava vedno enako draga in enako zastarela. Poleg tega pa narašča neprestano število modernih vozil, dočim se grade nove železniške proge le v neznatni meri.

Posebno pereče je postalo vprašanje konkurence modernih vozil železnicam v Franciji. Samo par številki v dokaz, kako je ta konkurenca že ostro. Leta 1920. je imela Francija 236.000 osebnih in tovornih avtomobilov, l. 1931. pa 1.281.538 osebnih in 437.864 tovornih avtomobilov. Vsi ti avtomobili so bili v prometu, in so prevajali potnike in blago, vsi so manjšali železnici njen zaslužek.

Poleg tega pa je v Franciji narastel tudi rečni promet in hitri motorni čolni morejo hitro prevažati tudi brzovozno blago. Ne bo pa morda niti dolgo, ko bo tudi značen promet pričel delati konkurenco železnicam. Za pisma in tudi za osebni promet se ta konkurenca že tudi opaža. Vse to nujno zahteva, da se morajo reformirati železnice ali pa bodo postale vesokoli pasivna podjetja, ki bodo le v škodo davkoplačevalcem.

V Franciji, kakor že omenjeno, posvečajo temu problemu veliko pozornost in na dunajskem kongresu Mednarodne trgovinske zbornice je imel francoski delegat De Lavergne zelo kondenziran referat, ki je baš vsled svoje kratkosti napravil tem večji utis.

V tem svojem referatu je povdabil Lavergne, da ni druge rešitve za železnice, ko da se postavijo popolnoma na stališče trgovskega poslovanja. Iz tega pa nujno sledi, da se železnice oproste državnega vpliva, pa čeprav jim ta zajamčuje monopolno stališče. Zakaj se morajo železnice oprostiti, po mnenju Lavergne-a od državnega vpliva? Lavergne navaja celo vrsto razlogov:

Državni davki podražujejo v Franciji osebni promet za 32-5 do 65 odstotkov, tovorni pa za 5 do 10 odstotkov. Poleg tega jemlje država železnicam dohodke, ker jih obvezuje, da prevažajo celo vrsto potnikov po znižanih tarifah ali celo brezplačno, tako vojaške osebe, uradnike, parlamentarce itd. Tudi za tovorni promet odreja država znižane tarife, da železnice faktično na višino tarif nimajo nobenega vpliva. Državna uprava pa se tudi ne ozira dosti na

važnost posameznih predmetov niti ne na trenutne potrebe kraja, dočim avtomobilna prevozniška podjetja takoj uravnajo svoj promet po potrebah kraja.

Če se že zgodi, da se spremene železniške tarife ali da se spremeni vozni red, potem mine tudi šest mesecev, predno se doseže za spremembo ministrska odobritev. V tem času pa je navadno že avtomobil prevzel ves promet in naredba izide, ko se je že vse obrnilo od železnice.

Monopolno stališče železnic pa je podražilo tudi osebno režijo. Na eni strani je vse nameščence železnic razdelilo v strogo ločene kategorije in v vsaki kategoriji se opravlja čisto določeno delo. Tudi v sili bo zato nameščenec opravil le delo, ki je določeno za njegovo kategorijo. Na manjših postajah je vsled tega vedno preveč osebja.

Vsled svojega monopolnega stališča je dobila nadalje železnica dolžnost, da prevzi vsako število potnikov in blaga. Zaradi tega mora železnica vzdrževati vedno daljše vlake, kakor pa so potrebni, kar zelo podražuje režijo. Železnice vzdržujejo nadalje stalne vlake tudi na progah, ki so postale že čisto nepotrebne, ker so manjši in hitrejši avtobusi prevzeli že ves promet. Pa tudi na teh mrtvih progah vozijo vsak dan po trije vlaki v obe smeri in vzdržujejo se postaje, ki imajo skoraj toliko potnikov, ko nastavljencev. In če bi železnice zahtevale, da te proge opuste, jim vlada njih zahtevo prav gotovo odbije. In tako so stisnjene železnice v te predpise, da se ne morejo gibati in da mora rasti njih deficit.

Na druge rešitve, kakor da se izvede to, kar je že pred leti predlagala Confédération Générale de la Production Française, ko je izjavila: »Samo takrat bo mogoče odpraviti sedanjo krizo pri železnicah in dati deželi transportna sredstva, ki jih potrebuje in ki bodo prilagodena splošnemu napredku, če se železnice ne upravljujejo po kakšno upravno telo, temveč po trgovskih načelih.«

Kar velja za Francijo, velja tudi za nas. Vse preveč so pri nas železnice obremenjene z raznimi predpisi in vse preveč določajo železniški promet nekomercialni ozirni. Kljub visokim prevoznim se zato železnice pasivne, dočim bi mogle pomeniti, če bi se upravljevale po trgovskih načelih, za državo izdaten vir stalnih dohodkov. Samo pomislite, kako velikanski kapital je v železnicah, od katerega pa nima davkoplačevalec nobene druge prednosti, kakor da plačuje pri vseh visokih tarifah še vsakoletni deficit.

V tej konstataciji je pač tako močan poziv za pravilno rešitev vedno bolj perečega železniškega vprašanja, da se ga bodo morali lotiti tudi pri nas, če nočemo, da bi imela država in vse gospodarstvo še nadalje škodo.

Dobava-prodaja

Dravska direkcija pošte v Ljubljani razpisuje prvo pismeno licitacijo za dobavo 590 ton premoga na dan 6 septembra in za dobavo 397 m³ drv na dan 7. septembra t. l. — Licitacija bo navedena dneva ob 11. dopoldne v pisarni rač. ekonomskega odseka, soba štev. 42, Sv. Jakoba trg 2. Najkasneje do desetih na dan licitacije se mora položiti 5 odstotna kavicija v pisarni dravske direkcije pošte v Ljubljani, soba štev. 41. Pogoji se lahko vpogledajo in kupijo po Din 10 v pisarni poštne direkcije.

Pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani bo dne 31. julija t. l. tretja

pogodba za nabavo 25.000 kg svinjske masti ali olja in 3000 kg zdroba.

Administrativni odsek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do dne 4. avgusta t. l. ponudbe o dobavi raznega tiskarskega materijala. Mašinsko odeljenje iste direkcije sprejema do dne 8. avgusta t. l. ponudbe o dobavi martinovega jekla, bele pločevine, železne pločevine, zatikačev, zakovic za obroče in železne pocinkane žične vrvi.

Direkcija državnega rudnika v Kaknju sprejema do dne 4. avgusta ponudbe glede dobave 4000 kg čistega bencina; do dne 10. avgusta t. l. ponudbe glede dobave raznih ščetk.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do dne 9. avgusta t. l. ponudbe

o dobavi 200 m² jamskega lesa, smrek ali borov in 6000 krajnikov v dolžini po 4 m.

Komanda Pomorskega arsenala v Tivtu sprejema do dne 6. avgusta t. l. ponudbe o dobavi raznih barv po spisku, ki je na vpogled pri Zbornici za TOI v Ljubljani; do dne 7. avgusta t. l. ponudbe o dobavi 2000 kg bele kovine in 20 kg kositra, kita, kavčukove vrvice, linoleja, čebelnega voska, katranirane in nekatranirane konoplje, bombaža itd.; do dne 8. avgusta t. l. o dobavi razne železnine, ladijskega kabla, svetiljk iz medu za podkrovlje itd. in do dne 10. avgusta t. l. o dobavi 2246 kg okroglega jekla za stroje.

Razpisane so te ofertne licitacije:

Komanda IV. armijske oblasti v Zagrebu razpisuje ofertalne licitacije za meljavo vojni-državne pšenice. Licitacije bodo dne 5. avgusta t. l. v Novem Sadu in Skoplju; 7. avgusta v Zagrebu in Nišu in dne 9. avgusta t. l. v Sarajevu v intendanturi komand omenjenih mest.

Direkcija pomorskega saobračaja razpisuje na dan 7. avgusta t. l. drugo ofertalno licitacijo za nabavo 16 zajemalk za bager.

Glavno sanitetno slagališče v Zemunu razpisuje na dan 8. avgusta t. l. ofertalno licitacijo o dobavi raznih zdravil in na dan 12. avgusta t. l. o dobavi raznih zdravil in 500 kg kinina.

Komanda mornarice kraljevine Jugoslavije razpisuje na dan 10. avgusta t. l. drugo ofertalno licitacijo za dobavo električnih žarnic.

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 24. avgusta t. l. ponudbe o dobavi električnih strujomerov.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 6. septembra t. l. ponudbe o dobavi 1 električnega motorja in stikala.

Komanda pomorskega arsenala Tivat sprejema do 23. avgusta t. l. ponudbe o dobavi medeninaste žice, mrež, sadre, mramorne moke, keramičnih plošč, olja za mehaniko itd.; do 22. avgusta t. l. o dobavi orodja, voska, smole, sukanca, trakov; do 24. avgusta t. l. o dobavi 1500 kg bombažastih krp, 1000 kg lanenih krp, 3000 kg bombaža za čiščenje in lanenega platna; do 28. avgusta t. l. o dobavi 4000 kg petroleja, 600 kg strojnega olja in 3000 kg konzistentne masti; do 29. avgusta t. l. pa o dobavi petrikove paste, masti za usnje, čebelnega voska, ricinovega olja, olja od koščic, sveč in glicerina.

Dne 4. septembra t. l. pri sanitetnem oddelku Komande mornarice v Zemunu o dobavi rjuh, osebnega perila, brisač, bolničarskih plaščev, predpasnikov za bolničarje, cunj za brisanje posode, lanenega platna, sukanca, motvoza.

Dne 12. septembra t. l. pri ekonomskem oddelku Komande mornarice v Zemunu o dobavi 25.000 kg fižola, 10.000 kg riža in 10.000 kg testenin.

Dne 5. septembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu o dobavi signalnih naprav.

Dne 25. septembra t. l. pri Upravi policije v Zagrebu o dobavi 90 plaščev.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesantom na vpogled.)

Dne 21. avgusta t. l. bo pri Dravski delavnici v Ljubljani ofertna licitacija o dobavi 76 kub. metrov lesa. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti delavnici.)

Dne 22. avgusta t. l. bo pri ekonomskem oddelku Komande mornarice v Zemunu licitacija o dobavi železa. Železnih cevi, jekla zakovic, vijakov in žebeljev. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Oddaja zakupa restavracije na postaji Maribor gl. kol. se bo izvršila z licitacijo dne 4. septembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Novosadski davčni škandal

Šef mestne davčne uprave in njegov pomočnik acetirana

Zadnja štiri leta je imel Novi Sad celo vrsto davčnih afer, ki so dosegle sedaj svoj višek z aretacijo davčnih eksekutorjev in nato še z aretacijo šefa mestne davčne uprave in njegovega pomočnika.

Do sredi leta 1930. je pobirala davčna uprava mesta Novi Sad. Ko je prevzela državna davčna uprava pobiranje davkov in prejela od mestne uprave vse davčne spise, je ugotovila velikanske davčne zaostanke. Pozvala je zato mestno davčno upravo, da ji predloži spisec vseh onih, ki niso plačali davkov. Mestna davčna uprava pa tega dolgo ni hotela storiti in šele po dolgem drženju je državna davčna uprava dosegla, da ji je mestna davčna uprava predložila seznam neplačanih davkov. Ni pa v tem seznamu navedla mestna davčna uprava imen dolžnih davkoplačevalcev, temveč samo vsote zaostalih davkov. Končno pa je državna davčna uprava dosegla, da je dobila tudi podroben seznam zaostalih davkov in imena dolžnikov in tedaj je ugotovila, da izhajajo ti dolгови večinoma iz let pred letom 1929. Nadalje je ugotovila davčna uprava, da se ti davki niso nikdar izterjevali in so zato tudi že zastarali. V vsem je bilo 12.000 davkoplačevalcev, ki od leta 1924 pa do leta 1929 sploh niso plačevali davkov.

Finančno ravnateljstvo je zato uvedlo proti uradnikom mestne davčne uprave disciplinsko postopanje in kaznovalo krive uradnike, da morajo državi povrniti vso škodo, ki je nastala vsled njihove nemarnosti, ker niso izterjevali davkov. V vsem bi morali plačati mestni davčni uradniki 11.973.968 Din.

Proti temu sklepu finančnega ravnateljstva pa se je pritožil mestni občinski svet in tako se je še naprej razpravljalo o tej aferi.

Med tem pa je prišlo do aretacije davčnih eksekutorjev, ki so se pustili podkupovati od davčnih zavezancev. Pri enem davčnem eksekutorju so našli kar celo zalogo najrazličnejših predmetov, ki jih je prejel kot podkupnino. Izkazalo se je, da so ti davčni eksekutorji postopali naravnost brezobzirno, kadar je šlo za manjše obrtnike, trgovce in revnejše ljudi. Brezobzirno se je prodajalo njih premoženje na javnih dražbah in dostikrat gospodarsko popolnoma uničili ti ljudje. Čisto drugače pa so postopali ti davčni eksekutorji, kadar je šlo za bogataše. Takrat so bili polni obzirnosti in vedno je prišlo med bogataši in eksekutorji do sporazuma. Vsa ta afera pa je kmalu pokazala, da davčni eksekutorji ne bi mogli tako postopati, če ne bi bili kriti od svojih predpostavljanih. V resnici so aretirani davčni eksekutorji tudi priznali, da so postopali tako po ukazu svojih višjih.

S priznanjem davčnih eksekutorjev so bile razjasnjene tudi vse druge davčne afe. Sodišče je imelo v rokah že toliko dokaznega materiala, da je mogla zadržati voz. In tako je dal preiskovalni sodnik novosadski policiji nalog, da aretira načelnika mestnega davčnega urada Bokšana in njegovega pomočnika Kiša. Oba sta stara mestna uradnika, ki sta bila nastavljena še od madjarske uprave. Na sodišču se je ponašal Bokšan še zelo samozavestno in celo grozil sodniku. Pa mu vse to ni nič pomagalo, odpeljali so ga v sodne zapore.

Takoj drugi dan se je pričelo zasliševanje Bokšana in Kiša. Zasliševanje je trajalo ves dan in se je nadaljevalo še drugi dan. Nato so bili konfrontirani aretirani eksekutorji z Bokšanom in Kišom. Eksekutorji so v polnem obsegu vztrajali na svojih prvotnih izjavah, da so vse nerodnosti vršili po ukazu obeh teh svojih predpostavljanih uradnikov. Ker sta se Bokšan in Kiš pritožila proti nad njima odrejenim preiskovalnim zaporom, je sklepalo o njih pritožbi okrožno sodišče. Po

dolgi razpravi, na kateri so se prečitali skoraj vsi spisi, je sodišče sklenilo, da ostaneta oba obtožena v preiskovalnem zaporu.

Nato je tudi občina odredila disciplinarno preiskavo proti Bokšanu in Kišu in imenovala na njuni mesti nove uradnike.

Konkurzi in prisilne poravnave

Razglašen je konkurz o imovini trgovke Kekec Frančiške v Sv. Marjeti pri Moškancih. Konkurni sodnik dr. Poznik, upravnik mase sodni uradnik v p. Leopold Wallner. Prvi zbor upnikov pri sodišču v Ptujju dne 10. avgusta ob 9. Oglasitveni rok do 26. avgusta, ugotovitevni narok dne 5. septembra ob 9.

Razno

IZ HITLERJEVE NEMČIJE

Slavni nemški pevki Lotte Schön je bilo na berlinski državni operi odpovedane, ker je v njeni rodbini nekaj židovske krvi. Na povelje ministrstva za propagando je bila nato nastavljena sestra voditelja Hitlerjeve mladine Rozalinda pl. Schirach. Ko jo je kapelnik preizkušal, je našel, da nima nobenega pravega glasu in je zato njeno nastajevanje odklonil. Nato je prišel iz ministrstva za propagando ta odgovor: »Zato pa ima narodnosocialistična stranka 18 milijonov glasov. Gospodično Schirach morate nastavit!«

BATA ZAČNE OBRATOVATI TUDI V ANGLIJI

V Tilburyju na Angleškem so sezidali Batovi zavodi novo tvornico za čevlje, ki bo zaposlovala 1700 delavcev. Ker so se pa nekatere angleške tvornice bale, da bi jim nova tvornica delala preostro konkurenco, so dosegli, da niso dobili češkoslovaški preddelavci, ki bi naučili druge delavce na delo v tvornici, dovoljenja za nase-

litev. Ker pa so se sedaj Batovi zavodi zavezali, da pride v Anglijo samo deset češkoslovaških preddelavcev in sicer samo za šest mesecev, delavci v novi tvornici pa da bodo dobivali iste plače, ko delavci v drugih angleških tvornicah, je angleška vlada izdala sedaj dovoljenje za naselitev. Tvornica začne v kratkem obratovati.

VELIKA KONKURENCA MOTORNIH JADRNIC PARNIKOM

Iz Splita poročajo, da v zadnjih letih motorne jadrnice vsled svoje cenene poglobne sile z vedno večjim uspehom konkurirajo s parniki. Ne konkurirajo pa samo v potniškem prometu, temveč tudi v tovarnem. — Promet med manjšimi kraji opravljajo večinoma že samo motorne jadrnice.

General Nobile je napravil s sovjetsko vlado novo pogodbo, po kateri bo zgradil zrakoplov z 20.000 kub. metrov vsebine in 7500 km akcijskim radijem. Zrakoplov bo opravljala promet na črti Moskva-Vladivostok.

Znani ameriški letalski rekorder Post je po poreklu Čehoslovak.

Velike povodnji so bile na severni Japonski in Kitajski. Utonilo je več sto oseb, poplavljeni pa je velikansko ozemlje in razdejanih mnogo mostov in hiš. Nekateri kraji so čisto odrezani od zunanjega sveta.

Silna eksplozija je popolnoma uničila štirinadstropni hotel »Evropa« v Brnu. Dosegljaj je znanih že 15 smrtnih žrtev. Eksplozija je povzročil samomorilec, ki se je usmrtil z ekrazitno bombo.

Društvu narodov dolgujejo nekatere države na članskih prispevkih 24 milijonov zlatih frankov. Največ dolguje Kitajska, ki je dolžna nad deset milijonov; skoraj ravno toliko je dolžna tudi Nemčija.

Vse tuje plese so prepovedali v Nemčiji. V vsem je dovoljenih le osem plesov. Celo četvorka se ne sme več plesati v Nemčiji.

V Carigradu bo otvorjeno novo vseučilišče, na katerem bodo zlasti poučevali iz Nemčije izgnani profesorji.

Redni zračni promet med Nemčijo in Brazilijo bo vsakih 14 dni opravljala »Zepeline«.

Leto mednarodno polietjo nameravajo ustanoviti Angleži. V petih državah bi bili detektivni stalno pripravljeni, da z letali zasledujejo zločince.

Odkup opija se je te dni dovršil v Južni Srbiji. Opj z nad 13 odstotki morfina se je plačeval po 360 Din, z nad 14% po 380 Din in z nad 15% po 400 Din. Cene so nekaj nad svetovno pariteto. »Puzad« je takoj plačal 80 odstotkov od ocenjene vrednosti, 20% pa bo plačal, ko bo definitivno ugotovljena vsebina morfina kupljenih količin. V vsem je bilo prodanih 49.936 kg opija, ki velja okoli 18 milijonov Din.

AVSTRIJSKA TEKSTILNA INDUSTRIJA JE DOBRO ZAPOSLENA

Po podatkih iz strokovnih krogov je avstrijska industrija volnenih tkanin primeroma dobro zaposlena, čeprav še ne more izkoristiti vse svoje kapacitete. Zlasti dobro pa so zaposlene tvornice kamgarna in tirolskega sukna. Tudi produkcija bombažastih tkanin je v dvigu in zlasti v predarlskih industrijah.

Irzna poročila

LJUBLJANSKI ŽIVILSKI TRG.

Kmečki sadni trg je vedno bolj zalozen s sadjem. Na zadnjem trznem dnevu je imel dobro kupčijo kmet, ki je prodal marelice po Din 550 za kilo, Kmetje so prodajali tudi že hruške in sicer po 5 Din/kg. Na trgu pa so bila tudi že prva letosnja jabolka, ki so dosegla ceno 5 do 6 Din. Češnje so že precej črvice in so menda že zadnje. Prodajale so se po 3 do 4 Din. Zelo mnogo je bilo na trgu malin, ki so jih prodajali po 3 do 4 Din liter. Borovnice je že malo in so se zato »podražile« na 2 Din liter. Gob je še vedno na trgu zelo malo. — Tudi zelenjadni trg je dobro zalozen. Fižola v stročju je mnogo in se prodaja po 250 do 5 Din. Kumare so poceni in se dobe že lepe kumare po 75 par. Ostale cene zelenjavi so ostale neizpremenjene. Jaje je bilo manj ko ponavadi. Prodajali so 16 do 18 jaje za 10 dinarjev.

MARIBORSKI SVINJSKI SEJEM

Na svinjski sejmu dne 28. julija 1933 je bilo pripeljanih 204 svinj. Cene so bile te: mladi prašiči 5—6 tednov star 150—180 Din, 7—9 tednov star 200—250, 10—12 tednov star 300—350, 1 leto star 400—550, 8—10 mesecev 650—700, 1 leto 600 do 750 Din. 1 kg žive teže 7—8 Din, 1 kg mrtve teže 950—1050. Prodanih je bilo 79 svinj.

ŽITNI TRG.

Na žitnem trgu v Vojvodini je začela pretekli teden cena pšenici padati, čeprav je na trgu malo žita. V začetku prejšnjega tedna je bila cena pšenici še 130 do 135 Din, sedaj se plačuje le po 115 do 117 Din. Za koruzo pa veljajo čvrste cene in se plačuje koruzo po 75 do 78 Din. V Novem Sadu veljajo te cene za moko: baška in banatska nova 0g in 0gg po 235 do 255, št. 2 po 215 do 230, št. 5 po 195 do 210, št. 6 po 160 do 175, št. 7 po 120 do 130, in št. 8 po 60 do 65 Din.

DUNAJSKI ŽIVILSKI TRG

Na goveji trg z dne 31. julija je bilo postavljanih 1712 glav goveje živine, od tega iz Jugoslavije 100. Cene so bile te: najboljši voli po 1.35, voli I. vrste po 1.17 do 1.32, II. vrste po 1.07 do 1.15, III. vrste po 0.92 do 1.02, krave I. vrste po 0.05 do 1.10, II. vrste po 0.92 do 1.—, biki po 0.98 do 1.15, klayna živina po 70 do 0.90 šilingov za kg žive teže. Tendenco je bila slaba in so cene nekoliko nazadovale.

Motvoz Grosuplje
domač slovenski izdelek → Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani